

Biološki lijekovi - spas u zadnji čas

U posljednje vrijeme sve se više govori o terapiji različitih vrsta bolesti biološkim lijekovima. Pod tim lijekovima podrazumijevamo preparate proizvedene rekombinantnom tehnologijom koji su učinkoviti u poticanju ili supresiji djelovanja prirodnih spojeva.

Trenutno su najviše u usponu inhibitori TNF-alfa (tumor nekrotizirajućeg faktora alfa) i to u upalnim bolestima crijeva-Crohnovoj bolesti i ulceroznom kolitisu, različitim vrstama artritisa, posebno reumatoidnom artritisu i ankilozatnom spondilitisu te kod psorijaze.

Kako su navedene bolesti u velikom porastu te često ne odgovaraju na terapiju, jasno je zašto su ovi lijekovi potaknuli toliko zanimanje.

Što je TNF-alfa?

TNF-alfa je tzv. citokin koji se normalno nalazi u našem organizmu i uz ostala djelovanja potiče razvoj upale. Zbog toga proupalnog djelovanja izaziva gore navedene bolesti (bolesti crijeva, artritisa...) te su znanstvenici zaključili da ako želimo spriječiti razvoj tih upalnih bolesti moramo „zakočiti“ odnosno obuzdati djelovanje TNF-alfa.

Blokatori TNF-alfa

Iz praćenja razvoja upalnog procesa i uloge TNF-alfa u tome procesu, znanstvenici su razvili ljudska i mišja protutijela. Ta protutijela „koče“ djelovanje TNF-alfa te on više ne može poticati upalu. **U Hrvatskoj se od blokatora TNF-alfa koriste infliksimab, adalimumab, etanercept, golimumabum...**

Negativne strane blokatora TNF-alfa

Blokatori TNF-alfa u usporedbi s drugim skupinama lijekova su vrlo selektivni odnosno nemaju utjecaj na šire potiskivanje imunološkog odgovora. Ipak, u zdravom ljudskom organizmu TNF-alfa djeluje protutumorsko i protuvirusno tako da možemo pretpostaviti što se događa ako ga blokiramo ovim lijekovima. Dolazi do aktiviranja tumorskih stanica i aktivacije virusa koji su do toga trenutka u nama „spavali.“

Tko je kandidat za terapiju biološkim lijekovima?

U našim kliničkim centrima ovaj oblik terapije uvodi se kod bolesnika koji nisu reagirali na prethodne konzervativnije oblike terapije-kortikosteroidima, aminosalicilatima, imunosupresivima... Između ostalog, to je zbog toga jer je uvođenje ove vrste lijekova u terapiju vrlo opasno.

Naime, prije uvođenja takve terapije rade se brojne pretrage kako bi isključili postojanje bilo kakve infekcije, virusne bolesti ili tumorske bolesti što predstavlja kontraindikaciju za uvođenje ove terapije. Ukoliko se takva kontraindikacija previdi, uvođenje ovog lijeka u terapiju može za bolesnika biti kobno. Uz to, ovaj oblik terapije je izrazito skup.

Prije liječenja biološkim lijekom sa sigurnošću treba isključiti latentnu tuberkulozu (TBC), aktivnu infekciju, demijelinizirajuću bolest, malignom, kongestivnu srčanu bolest, trudnoću... Tijekom liječenja se javljaju nuspojave koje su nalik na simptome gripe-zimica, tresavica, bolovi u mišićima, slabost, gubitak apetita, mučnina, povraćanje, proljev.

Dakle, iako je ovaj oblik terapije kod nekih iznimno učinkovit , postoje brojne kontraindikacije i opasnosti kod upotrebe ove vrste lijekova. Zbog toga je potrebno liječnika upozoriti ukoliko smo inače skloni nekim infekcijama ili smo nekada imali tumorsku bolest(posebno limfome) bez obzira na to što se prije uvođenja u terapiju rade detaljne kliničke pretrage.